

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Кафедра фінансів та оподаткування

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з навчальної роботи,
проф. Гаврилюк С. В.

16. 10. 2013 р.

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА

РОБОЧА ПРОГРАМА
вибіркової навчальної дисципліни

підготовки

бакалавр

(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузі знань

0305 - Економіка і підприємництво

(шифр і назва напрямку)

напрямку підготовки

6.030508 - Фінанси і кредит

(шифр і назва спеціальності)

Луцьк – 2013

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціально-економічна безпека» для студентів 2 курсу галузі знань 0305 – «Економіка і підприємництво», напряму підготовки 6.030508 – Фінанси і кредит.

«27» 08, 2013 р. – 15 с.

Укладач:

К.е.н., ст. викл. кафедри фінансів та оподаткування БР Борисюк О.В.

Рецензент:

д.е.н., проф., завідувач кафедри фінансів та оподаткування Карл Карлін М.І.

Програма навчальної дисципліни затверджена на засіданні кафедри фінансів та оподаткування

протокол № 1 від 29. 08. 2013 р.

Завідувач кафедри: Карл (Карлін М.І.)
(підпис) (прізвище, ініціали)

Перезатверджено (протокол № 1 від 27.08.2014р)

Карл Карлін М.І. протокол № 13 від 27.05.2015р

Програма навчальної дисципліни схвалена науково-методичною комісією інституту економіки та менеджменту

протокол № 1 від 04.09. 2013 р.

Голова науково-методичної

комісії інституту Бегун С.І.
(підпис) (прізвище, ініціали)

Програма навчальної дисципліни
схвалена науково-методичною радою університету

протокол № 2 від 16. 10. 2013 р.

Вступ

Програма навчальної дисципліни “Соціально-економічна безпека” складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності «Фінанси і кредит».

Предметом вивчення навчальної дисципліни є процес забезпечення соціально-економічної безпеки на безпечному рівні.

Міждисциплінарні зв’язки: курс “Соціально-економічна безпека” вивчається у комплексі з вивченням таких дисциплін: фінансовий механізм ЗЕД, міжнародні економічні відносини, національна економіка, державне регулювання економіки.

Програма навчальної дисципліни складається з таких **змістових модулів:**

1. Сутність економічної безпеки України.
2. Основні складові економічної безпеки.

1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Шифр і назва галузі знань – 0305 – Економіка і підприємництво	вибіркова
	Шифр і назва напрямку підготовки – 6.030508 – Фінанси і кредит	
Модулів – 3	Спеціальність – «Фінанси і кредит»	Рік підготовки – 2
Змістових модулів – 3		Семестр – 4
ІНДЗ: є		Лекції – 18 год.
Загальна кількість годин – 108		Практичні (семінари) – 18 год.
Тижневих годин (для денної форми навчання):	Освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр	Лабораторні ----- год.
Аудиторних – 4		Самостійна робота – 38 год.
самостійної роботи – 2		Індивідуальна робота – 34 год.
індивідуальної роботи – 2		Форма контролю: <u>залік</u>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни “Соціально-економічна безпека” є засвоєння теоретичних основ соціально-економічної безпеки національної економіки, набуття системних знань і навичок щодо вивчення загроз та викликів економічній безпеці України у сучасному глобалізованому світі.

Основними завданнями вивчення дисципліни “Соціально-економічна безпека” є вивчення проблеми створення єдиної концепції соціально-економічної безпеки, аналіз концептуальної моделі її забезпечення; виявлення і прогнозування внутрішніх та зовнішніх загроз життєво важливим інтересам об’єктів безпеки; вивчення стратегії соціально-економічної безпеки держави.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

знати : концептуальні моделі забезпечення економічної безпеки, її структуру та зміст основних елементів.

вміти : давати аналітичну оцінку рівнів розвиненості й захищеності інформаційних ресурсів та розвитку інформаційної індустрії, оскільки саме вони визначають нині стан й перспективи національної економіки, політики й культури та позиціонування України на світовій арені й забезпечення нею реального суверенітету.

3. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1 Сутність економічної безпеки України

Тема 1. Зміст категорії соціально-економічна безпека

Відповідність системи знань про економічну безпеку критеріям сутності науки. Об’єкти економічної безпеки України. Суб’єктами економічної безпеки України. Структура економічної безпеки національної економіки. Предмет вивчення економічної безпеки. Генеза категорії „економічна безпека”. Співвідношення понять „загроза”, „індикатор безпеки”, „порогові значення”.

Особливості питання забезпечення економічної безпеки за сучасних умов господарювання. Характеристика підходів до визначення економічної безпеки. Сутність економічної безпеки залежно від підходів.

Тема 2. Концептуальні моделі забезпечення економічної безпеки

Системи і моделі національної безпеки: американська – орієнтована на поєднання зовнішньої та внутрішньої безпеки, яку використовують за взірцем більшість держав; японська – з акцентом на внутрішню соціальну безпеку; китайська, яка є найбільш концентрованим виразом систем безпеки держав, що здійснюють будівництво соціалістичного суспільства; системи, властиві державам, що нещодавно набули незалежність, а також здійснюють глибинну

переорієнтацію свого розвитку. Оптимальна модель забезпечення економічної безпеки. Ієрархічна характеристика системи економічної безпеки.

Тема 3. Теоретичні узагальнення феномену «економічної безпеки»

Сучасні дослідження проблеми економічної безпеки в наукових працях вітчизняних та іноземних економістів. Підходи до визначення взаємозв'язку, взаємообумовленості базового та видових понять безпеки, і економічної безпеки, Аналіз основних підходів до визначення поняття економічної безпеки два аспекти категорії економії безпеки:

а) безпосередньо якісна характеристика економічної системи через елементи, які характеризують її стан з точки зору безпеки (стійкість, розвиток, самодостатність);

б) вертикально-інтегрована система безпосереднього забезпечення економічної безпеки, яка обумовлена державною структурою країни і виражена в наступних видах взаємостосунків: взаємостосунки держави та суб'єктів держави як двох рівнів державної влади (центр – регіон);

- міжрегіональні відносини (регіон – регіон);

- взаємостосунки органів державної і муніципальної влади (регіон – уніципальне утворення).

Тема 4. Проблеми створення і реалізації єдиної концепції економічної безпеки

Дослідження проблем економічної безпеки для пізнання особливостей соціально-економічного розвитку країни в період системної трансформації та розгортання у світі процесів глобалізації, в умовах послаблення позицій України в політичній, економічній і військовій сферах.

Реалізація національних економічних інтересів та економічна безпека. Механізм використання національних економічних інтересів. Вплив глобалізаційних процесів на реалізацію національних інтересів. Мета реалізації національних економічних інтересів. Пріоритети національних економічних інтересів.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. Основні складові економічної безпеки

Тема 5. Валютно-фінансова безпека

Внутрішнє валютне регулювання. Механізми валютного регулювання, що застосовуються Національним банком України: 1) визначення порядку проведення валютних операцій; 2) валютні обмеження; 3) валютні інтервенції; 4) девальвація та ревальвація валют; 5) дисконтна та девізна валютна політика; 6) управління валютними резервами (диверсифікація).

Генеральні та індивідуальні ліцензії НБУ. Сутність фінансової безпеки, фактори впливу на неї. Складові фінансової безпеки національної економіки.

Тема 6. Демографічна безпека

Демографічні загрози та їх показники. Принципи забезпечення демографічної безпеки. Мета і завдання демографічної безпеки. Повноваження Президента України в галузі забезпечення демографічної безпеки.

Повноваження Верховної Ради України в галузі забезпечення демографічної безпеки. Повноваження Кабінету Міністрів України в галузі забезпечення демографічної безпеки. Програми демографічної безпеки.

Тема 7. Продовольча безпека

Суть продовольчої безпеки, її складові. Забезпечення продовольчої безпеки України. Принципи продовольчої безпеки України. Критерії продовольчої безпеки. Тенденції розвитку сільського господарства.

Удосконалення механізму забезпечення продовольчої безпеки в Україні. Головні завдання державного регулювання АПК в контексті забезпечення продовольчої безпеки України.

Тема 8. Енергетична безпека

Особливості організації та регулювання світових енергетичних ринків, сучасні тенденції та проблеми їх розвитку: досвід для України. Провідні механізми регулювання світової енергетики на початку XXI сторіччя. Основні цілі та пріоритети діяльності МЕА-Міжнародну енергетичну агенцію.

Світові запаси первинних енергетичних ресурсів. Лібералізація ринку електроенергії. Лібералізація ринків нафти та нафтопродуктів. Вугільний ринок США та ЄС. Порівняльний аналіз загальних положень енергетичної стратегії Росії в контексті законодавства України в сфері національної безпеки.

Тема 9. Загрози економічній безпеці України

Загрози економічній безпеці України: внутрішні та зовнішні. Національні ризики. Стандартні ризики: природні, країнові, політичні, загально-економічні, фінансові. Суспільство ризику. Загальна структура стратегічних ризиків. Диференційовані стратегічні ризики. Інтегральні стратегічні ризики. Системні стратегічні ризики.

Індикатори економічної безпеки. Класифікація показників-індикаторів економічної безпеки. Сутність граничного рівня безпеки. Характеристика граничних значень економічної безпеки. Кількісний вимір впливу окремої загрози.

4. Структура навчальної дисципліни

Таблиця 2

№ п/п	Назва теми	Всього годин	Кредити ЕСТЗ	Ауд. зайнято	У тому числі		Індивідуальна робота	Самостійна робота
					Лекції	Практичні		
Змістовний модуль 1. Сутність економічної безпеки України								
1.	Зміст категорії соціально-економічна безпека	10	1,5	4	2	2	3	3
2.	Концептуальні моделі забезпечення економічної безпеки	10		4	2	2	3	3
3.	Теоретичні узагальнення феномену «економічної безпеки»	10		4	2	2	3	3
4.	Проблеми створення і реалізації єдиної концепції економічної безпеки	10		4	2	2	3	3
Змістовний модуль 2 Основні складові економічної безпеки								
5.	Валютно-фінансова безпека	13	1,5	4	2	2	4	5
6.	Демографічна безпека України	13		4	2	2	4	5
7.	Продовольча безпека України	13		4	2	2	4	5
8.	Фінансова безпека	13		4	2	2	4	5
9.	Енергетична безпека	16		4	2	2	6	6
	Всього:	108		36	18	18	34	38

5. Теми практичних занять

Таблиця 3

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	<p>Тема 1. Зміст категорії соціально-економічна безпека</p> <p>1. Відповідність системи знань про економічну безпеку критеріям сутності науки.</p> <p>2. Об'єкти економічної безпеки України.</p> <p>3. Суб'єктами економічної безпеки України.</p> <p>4. Структура економічної безпеки національної економіки.</p>	2
2	<p>Тема 2. Концептуальні моделі забезпечення економічної безпеки</p> <p>1. Системи і моделі національної безпеки: американська, японська, китайська,</p> <p>2. Оптимальна модель забезпечення економічної безпеки.</p> <p>3. Ієрархічна характеристика системи економічної безпеки.</p>	2
3	<p>Тема 3. Теоретичні узагальнення феномену «економічної безпеки»</p> <p>1. Сучасні дослідження проблеми економічної безпеки в наукових працях вітчизняних та іноземних економістів.</p> <p>1. Підходи до визначення взаємозв'язку, взаємообумовленості базового та видових понять безпеки, і економічної безпеки.</p> <p>2. Аналіз основних підходів до визначення поняття економічної безпеки два аспекти категорії економії безпеки.</p>	2
4	<p>Тема 4. Проблеми створення і реалізації єдиної концепції економічної безпеки</p> <p>1. Проблеми економічної безпеки.</p> <p>2. Концепції економічної безпеки.</p>	2
5	<p>Тема 5. Валютно-фінансова безпека</p> <p>1. Внутрішнє та зовнішнє валютне регулювання.</p> <p>2. Механізми валютного регулювання, що застосовуються НБУ.</p> <p>3. Генеральні та індивідуальні ліцензії НБУ.</p> <p>4. Сутність фінансової безпеки, фактори впливу на неї. Складові фінансової безпеки національної економіки.</p>	2

6	<p>Тема 6. Демографічна безпека</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Демографічні загрози та їх показники. 2. Принципи забезпечення демографічної безпеки. Мета і завдання демографічної безпеки. 3. Повноваження Президента України в галузі забезпечення демографічної безпеки. 4. Повноваження Верховної Ради України в галузі забезпечення демографічної безпеки. 5. Повноваження Кабінету Міністрів України в галузі забезпечення демографічної безпеки. Програми демографічної безпеки. 	2
7	<p>Тема 7. Продовольча безпека</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть продовольчої безпеки, її складові. 2. Забезпечення продовольчої безпеки України. Принципи продовольчої безпеки України. 3. Удосконалення механізму забезпечення продовольчої безпеки в Україні. 4. Головні завдання державного регулювання АПК в контексті забезпечення продовольчої безпеки України. 	2
8	<p>Тема 8. Енергетична безпека</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості організації та регулювання світових енергетичних ринків, сучасні тенденції та проблеми їх розвитку: досвід для України. 2. Провідні механізми регулювання світової енергетики на початку XXI сторіччя. 3. Світові запаси первинних енергетичних ресурсів. Порівняльний аналіз загальних положень енергетичної стратегії Росії в контексті законодавства України в сфері національної безпеки. 	2
9	<p>Тема 9. Загрози економічній безпеці України</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Загрози економічній безпеці України: внутрішні та зовнішні. Національні ризики. 2. Стандартні ризики: природні, країнові, політичні, загально-економічні, фінансові. Суспільство ризику. 3. Загальна структура стратегічних ризиків. 4. Диференційовані стратегічні ризики. Інтегральні стратегічні ризики. Системні стратегічні ризики. 	2
Разом		18

6. Самостійна робота

№ з/п	Тема	Кількість годин
1	Теоретичні аспекти курсу «соціально-економічна безпека»	
2	Тема 1. Моделі забезпечення економічної безпеки 1. Системи і моделі національної безпеки: американська, японська, китайська, 2. Оптимальна модель забезпечення економічної безпеки. 3. Ієрархічна характеристика системи економічної безпеки.	5
3	Тема 2. Теоретичні узагальнення феномену «економічної безпеки» 1. Аспекти категорії економії безпеки: 2. Якісна характеристика економічної системи. 3. Вертикально-інтегрована система.	5
4	Тема 3. Проблеми створення і реалізації єдиної концепції економічної безпеки 1. Проблеми економічної безпеки. 2. Концепції економічної безпеки.	5
5	Тема 4. Політика національної безпеки України у сучасному міжнародному середовищі 1. Конфліктогенність у межах певного регіону:	5
6	Тема 5. Європейський та атлантичний вимір національної безпеки України 1. Національна безпека України в умовах європейської інтеграції. 2. Економічна інтеграція та розвиток торговельних відносин між Україною та ЄС. 3. Реалізація транспортно-комунікаційних проектів. Бакинський процес. 4. Головна мета програми INOGATE.	5
7	Тема 6. Участь України у міжнародній миротворчій діяльності: здобутки та перспективи 1. Нормативно-правова база участі України у миротворчих операціях воєнно-політичних аспектів сучасності. 2. Реакція Організації Північноатлантичного	5

	альянсу на зміни воєнно- політичної ситуації. 3.Концептуальні та організаційні засади використання українських миротворчих підрозділів.	
8	Тема 7. Міжнародна міграція як чинник демографічної безпеки 1. Внутрішні міграції на пострадянському просторі. 2. Міграційний приріст. Міграційні процеси в Україні. 3. Трансформація тимчасової трудової міграції у постійну.	3
	Разом	38

7. Індивідуальні завдання

Загальні вимоги до виконання:

1. індивідуальне завдання повинно мати практичне спрямування та носити творчий, дослідницький характер;
2. тип індивідуального завдання – реферат;
3. виконується ІНДЗ з додержанням всіх технічних вимог до письмових робіт. Текст має бути надрукований на принтері через 1,5 міжрядкових інтервали на одному боці аркуша білого паперу формату А4. Шрифт Times New Roman, 14 пт. Текст розміщується на сторінці, яка обмежується полями: ліве – 25 мм, нижнє, верхнє – 20 мм, праве – 15 мм. За обсягом ІНДЗ має складати 15-20 сторінок. ІНДЗ починається з титульного аркуша, за ним розміщують послідовно: зміст ІНДЗ, основний текст (з підзаголовками відповідно до змісту роботи), список використаних джерел (не менше 15), посилання на джерело інформації - обов'язкове;
4. оцінювання індивідуального навчально-дослідного завдання:

Рівень виконання ІНДЗ	К-ть балів
ІНДЗ виконано відмінно: повно висвітлена тема із сформульованими власними висновками	10
Недостатньо повно висвітлена тема із нечітко сформульованими власними висновками	7 – 9
Задовільне виконання ІНДЗ – неповно висвітлено тему без власних висновків студента	4 – 6
Тема висвітлена без чіткого розуміння суті дослідження	1– 3

ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ:

1. Сутність, значення та особливості економічної безпеки.
2. Фінансова безпека України.
3. Інноваційна безпека України.
4. Інвестиційна безпека України.
5. Продовольча безпека України.
6. Зовнішньоекономічна безпека України.
7. Валютна безпека України.
8. Боргова безпека України.
9. Податкова безпека України.
10. Соціально-демографічна безпека України.
11. Особливості підтримання економічної безпеки регіону.
12. Технологічна безпека України.
13. Теоретична сутність загроз економічної безпеки.
14. Методика розрахунку індикаторів економічної безпеки.
15. Вимірювання рівня економічної безпеки.
16. Економічна безпека підприємництва.
17. Методика розрахунку рівня економічної безпеки України.
18. Шляхи зменшення детінізації економіки України.
19. Внутрішні та зовнішні загрози економічної безпеки України.
20. Валютна безпека України.
21. Економічна безпека підприємництва.
22. Особливості регулювання детінізації в провідних країнах світу.
23. Воєнна безпека України.
24. Страховий ринок і фінансова безпека.
25. Роль міжнародних організацій для економічної безпеки України.
26. Економічна безпека регіону.
27. Міжнародна безпека України.
28. Роль державних програм щодо підтримання рівня економічної безпеки України.
29. Грошово-кредитна безпека.
30. Правові аспекти розвитку економічної безпеки України.
31. Фондовий ринок і фінансова безпека.
32. Вплив фінансового ринку на економічну безпеку України.
33. Вплив СОТ на зовнішньоторгівельну безпеку України.
34. Шляхи протидії відпливу капіталу за кордон.
35. Міжнародні аспекти гарантування економічної безпеки України.
36. Пріоритети міжнародного співробітництва у сфері забезпечення економічної безпеки України.
37. Тенденції та наслідки процесів глобалізації для економічної безпеки країни.
38. Вплив національних економічних інтересів на економічну безпеку країни.
39. Критерії бюджетної безпеки в контексті фінансової політики.
40. Сутність бюджетної безпеки та характеристика її стратегічних цілей.

41. Бюджетні методи впливу держави на фінансову безпеку.
42. Світовий досвід використання грошово-кредитної політики як інструмента підвищення рівня фінансової безпеки.
43. Валютно-курсові загрози.
44. Вплив валютних проблем на фінансову безпеку країни.
45. Міжнародні стандарти системи управління інформаційною безпекою (СУІБ).
46. Цілі стратегічного забезпечення банківської безпеки.
47. Сучасний стан інвестиційної активності.
48. Функції інвестування в контексті економічної безпеки.
49. Суперечності формування та напрямки поліпшення інвестиційного клімату.
50. Завдання економічної безпеки підприємництва у забезпеченні функціональних складових безпеки держави: фінансової, соціальної, продовольчої, екологічної.
51. Чинники, що сприяють та перешкоджають зміцненню економічної безпеки підприємництва.
52. Методика проведення аналізу рівня економічної безпеки підприємництва.
53. Необхідність організації моніторингу рівня економічної безпеки підприємництва.
54. Активізація управлінських функцій органів місцевої влади у напрямі формування безпечного підприємницького середовища.
55. Фактори та напрями впливу суб'єктів податкової політики на окремі компоненти економічної безпеки підприємництва.
56. Основні економічні та адміністративні методи боротьби з корупцією.
57. Офшорні зони.
58. Протидія тінізації капіталу в умовах глобалізації.
59. Інституційні пріоритети забезпечення економічної безпеки.
60. Механізм оцінювання загроз економічній безпеці та захисту інтересів підприємництва у сфері оподаткування.
61. Методи визначення інтегральної оцінки рівня економічної безпеки.
62. Склад та характеристика індикаторів боргової безпеки держави.
63. Склад та характеристика індикаторів валютної безпеки держави.
64. Склад та характеристика індикаторів податкової безпеки держави.
65. Склад та характеристика індикаторів грошово-кредитної безпеки держави.
66. Склад та характеристика індикаторів енергетичної безпеки держави.
67. Склад та характеристика індикаторів інвестиційної безпеки держави.
68. Склад та характеристика індикаторів соціальної безпеки держави.

8. Методи навчання

- пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний (лекція);
- репродуктивний метод (відтворення матеріалу на практичних заняттях із використанням різноманітних вправ та форм самоконтролю);
- дослідницький метод – використовується при виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, коли навчальна робота безпосередньо переростає в наукове дослідження. У даному методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності.

9. Форма підсумкового контролю успішності навчання

Формою підсумкового контролю успішності навчання є залік.

Питання для підсумкового контролю:

1. Предмет вивчення курсу “Соціально-економічна безпека” економічної безпеки.
3. Генеза категорії „економічна безпека”.
4. Співвідношення понять „загроза”, „індикатор безпеки”, „порогові значення”.
5. Системи і моделі національної безпеки: американська, японська, китайська,
6. Оптимальна модель забезпечення економічної безпеки.
7. Ієрархічна характеристика системи економічної безпеки.
8. Проблеми економічної безпеки.
9. Концепції економічної безпеки.
10. Інвестиційна безпека.
11. Галузевий аналіз інвестиційних потоків.
12. Інноваційне співробітництво.
13. Інноваційно-технологічна безпека держави.
14. Зовнішні загрози інноваційно-технологічній безпеці країн.
15. Внутрішні загрози в інноваційно-технологічній сфері.
16. Світові запаси первинних енергетичних ресурсів.
17. Лібералізація ринку електроенергії.
18. Лібералізація ринків нафти та нафтопродуктів.
19. Порівняльний аналіз загальних положень енергетичної стратегії Росії в контексті законодавства України в сфері національної безпеки.
20. Внутрішні міграції на пострадянському просторі.
21. Міграційний приріст. Міграційні процеси в Україні.
22. Трансформація тимчасової трудової міграції у постійну.
23. Значення інформаційної безпеки.
24. Загрози економічній безпеці України: внутрішні та зовнішні.
25. Національні ризики.
26. Загальна структура стратегічних ризиків.

27. Частки регіонів світу у зовнішній торгівлі України.
28. Диспропорції у товарній структурі українського експорту.
29. Проблеми зовнішньоторговельної безпеки в Україні.
30. Потенціал нарощування зовнішньоторговельного обороту через торговельно–виробничу кооперацію вітчизняних та іноземних виробників.
31. Транскордонне співробітництво України.
32. Реалізація транспортно-комунікаційних проектів.
33. Безпека страхового ринку.
34. Безпека фондового ринку.
35. Боргова безпека.
36. Бюджетна безпека.
37. Валютна безпека.
38. Виробнича безпека.
39. Граничні значення індикаторів.
40. Грошово-кредитна безпека.
41. Демографічна безпека.
42. Економічна безпека.
43. Енергетична безпека.
44. Загрози економічній безпеці.
45. Зовнішньоекономічна безпека.
46. Індикатори економічної безпеки.
47. Критерії економічної безпеки.
48. Макроекономічна безпека.
49. Міжнародна економічна безпека.
50. Науково-технологічна безпека.
51. Національна безпека.
52. Національна ризику.
53. Об'єкти економічної безпеки.
54. Порогові значення індикаторів.
55. Соціальна безпека.
56. Стратегія економічної безпеки.
57. Суб'єкти економічної безпеки.
58. Тактика економічної безпеки.
59. Теорія потенційних конфліктів.
60. Фінансова безпека.

10. Методи та засоби діагностики успішності навчання

В процесі вивчення дисципліни “Соціально-економічна безпека” використовуються наступні методи діагностики успішності навчання:

- поточне опитування;
- розв'язування тестових завдань;
- підсумкове оцінювання по кожному змістовому модулю;
- оцінювання виконання ІНДЗ.

11. Розподіл балів та критерії оцінювання

Шкала оцінювання академічних успіхів слухача – 100-бальна. Переведення оцінки в шкалу ECTS та національну шкалу здійснюється за схемою:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	Зараховано
82 – 89	B	
75 – 81	C	
67 – 74	D	
60 – 66	E	
1 – 59	Fx	Незараховано (з можливістю повторного складання)

Підсумкова оцінка за 100-бальною шкалою складається із сумарної кількості балів за:

1. поточне оцінювання з відповідних тем (30 балів);
2. виконання ІНДЗ, які зараховуються у поточний контроль (10 балів);
3. модульні контрольні роботи (60 балів).

Поточний контроль (40 балів)							Модуль 2 ІНДЗ	Модульний контроль (60 балів) Модуль 2	Загальна кількість балів		
Модуль 1		Модуль 1									
Змістовий модуль 1 17 балів		Змістовий модуль 2 13 балів									
Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Т 7	10	МКР 1	МКР 2	МКР 3	100
4	4	4	5	4	4	5			20	20	

12. Методичне забезпечення

1. Борисюк О. В. Соціально-економічна безпека: методичні вказівки для виконання практичних занять для студентів спеціальності «Фінанси» денної та заочної форми навчання / Укл : О. В. Борисюк.- Луцьк, СНУ імені Лесі Українки, – 62 с. – 2013.

2. Борисюк О. В. Соціально-економічна безпека: опорний конспект лекцій для студентів спеціальності «Фінанси» денної та заочної форми навчання / Укл : О. В. Борисюк. – Луцьк, СНУ імені Лесі Українки, 93 с. – 2013.

13. Список джерел

Нормативно-правові акти:

1. Закон Російської Федерації «Про безпеку» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.sec4all.net/zakon-r1.html>.
2. Закон України «Про основи національної безпеки України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/964-15>.
3. Закон України «Про Раду національної безпеки і оборони України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу : // <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>.
4. Указ Президента України «Про стратегію національної безпеки України» від 12 лютого 2007 року № 105. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/105/2007>.

Навчально-методична література:

1. Алексеєнко Л. М. Моніторинг учасників фінансового ринку: реалії та пріоритетні напрями гарантування національної безпеки / Л. М. Алексеєнко, Н. В. Савчук // Наука й економіка. – 2010. – №4 (20). – С. 7 – 11.
2. Баженова О. М. Економічна безпека України : сучасний етап / О. М. Баженова // Банк. справа. – 2008. – № 1. С. 52 – 61.
3. Дацків Р. М. Економічна безпека держави в умовах глобалізаційної конкуренції / за ред. Р. М. Дацків. – Л : Центр Європи, 2006. – 160 с.
4. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення / за ред. В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько : [Монограф.] – К. : НІСД, 1997. – 144 с.
4. Єрмошенко М. М. Фінасова безпека держави : національні інтереси, реальні загрози, стратегія забезпечення / М. М. Єрмошенко : [Монограф.] – К : Київ. нац. торг. – екон. ун-т, 2001. – 309 с.
5. Жаліло Я. А. Стратегія національної безпеки України в контексті досвіду світової спільноти / Я. А. Жаліло : [Монограф.] – К : Сатсанга, 2001. – 224 с.
6. Ковч Т. Б. Місце і роль фінансового моніторингу в забезпеченні життєдіяльності / Т. Б. Ковч // Вісник університету банківської справи Національного банку України. – 2011. – №2 (11). – С. 265 – 272.
7. Козаченко Г. В. Економічна безпека підприємства: сутність та механізм забезпечення : [Монограф.] / за ред. Козаченко Г. В., Пономарьов В. П., Ляшенко О. М. – К : Лібра, 2003. – 280 с.
8. Кубах Т. Г. Сутність фінансової безпеки як складової економічної безпеки держави / Т. Г. Кубах // Вісник української академії банківської справи. – 2007. – №2 (23). – С. 46 – 51.
9. Мірошниченко О. В. Визначальні функції системи національної економічної безпеки / О. В. Мірошниченко // Наук. вісн. Волин. держ. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2007. – № 12. – С. 8 – 12.

10. Мунтіян В. І. Економічна безпека України / за ред. В. І. Мунтіян. [Монограф.] – К. : Вид-во КВІШ, 1998. – 462 с.
11. Основи економічної безпеки : [Підручн.] / за ред. О. М. Бандурка., В. Є. Духов, К. Я. Петрова, М. Черняков. Х : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. – 236 с.
12. Пастернак – Таранушенко Г. Економічна і національна безпека держави / Г. Пастернак –Т аранушенко // Економіка України. – 1994. – № 2. – С. 51– 56.
13. Пастернак – Таранушенко Г. Результати дослідження путей забезпечення економічної безпеки України / Г. Пастернак – Таранушенко // Економіка України. –1999. – № 2. –С. 21 – 28.
- 14.Ткач В. О. Економічна безпека в умовах ринкових трансформацій [Електроний ресурс] / В. О. Ткач.- Режим доступу: http://www.nbuv.gov.ua/portal/Soc_Gum/Ever/2011_1/33.pdf.
- 15.Чаговець Л. О. Нейросітвові моделі дослідження загроз економічній безпеці підприємства / Л. О. Чаговець // Теорії мікро-макроекономіки : зб. наук. праць професорсько-викладацького складу і аспірантів. Вип. 25. – К : Видавничо-поліграфічний центр Академії муніципального управління, 2006. – С. 107–111.
16. Шкарлет С. М. Еволюція категорії "безпека" в науковому та економічному середовищі / С. М. Шкарлет // Формування ринкових відносин. – 2007. – № 6. – С. 7–12.
- 17.Шлемко В. Т., Бінько І. Ф. Економічна безпека України : сутність і напрямки забезпечення : [Монограф.] / за ред. В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько. –К : НІСД, 1997. – 144 с.